

Života jasem a stínem.

Moderní Adamové a moderní Evy.

Nemíníme luštití otázku, jak to bylo v ráji mezi Adamem a Evou, a konečně, kdyby to i pravda byla, že skutečně Eva svedla Adama, je tu polehující okolnost, že — inu, že jsme tu dnes na světě, třeba, že jsou někdy "okamžiky v životě lidském", kdy nejme za to dvakrát vděční. Avšak v konečném i za tím nejčernějším mrakem slunce se smje a mraky se přece někdy rozplynou a on ten starý svět přece jenom jest krásný, zvláště když se jaro blíží, a když to přijde na lidi, ono to jako v ostatním živočišstvu a možná, že i "gilla monster", ten nejedovatější tvor na této pevnině, jest pro něco dobrý.

Než, chtěli jsme psáti o moderních Evách a nikoli o "gilla monsters", a tudíž zpět k našemu "zástoji".

Když ve Francii nějaká brilantní kariéra náhle a nenadále ofivedená jest k neslavnému končí tam "Cherchez la femme" (Hleďte ženu) a není to jenom ve Francii, kde brilantní kariéry praskly jako lužné bubliny mýdlové, poněvadž a protože někdy a někde sešly se na steze života se ženou, a kteron se neměly sejtí. Nedávno spáchal sebevraždu bývalý profesor z univerzity Columbia, znamenitý muž, a všechny jeho bědy započaly, když na okamžik zbloudil s dráhy etnosti. V jeho literární pozůstatosti objevena byla these o "platonickém přátelství", v které luští problem, zdali vůbec taková věc jest možná mezi mužem a ženou, když po delší dobu přicházejí v každodenní styk, zdali z takového platonického přátelství nevynese se ještě něco jiného. A kdo by si nevzpomněl na p. J. C. Breckenridge z Kentucky, kdysi jednu z nejznamenitějších postav v americkém kongresu a jednoho z nejbrilantnějších mužů tohoto národa — a když s ním byla slečna Pollardova hotova, byla na něho smutná podiváná.

Ve Francii přítomně hodně se mluví o Evách, poněvadž jedna z nich, neobyčejně krásná, bystrá, okouzlující, zničila jeden lidský život, zničila kariéru svého muže a přivodila krizi kabinetu. Ačkoli Mme. Caillauxová jest první z politických dam přítomného režimu, která vzala útočiště k vraždě, musí se doznati, že deery Eviny byly kletbou třetí republiky v tomto smyslu — éteme v newyorském "Sunu" — že ony zruinovaly dlouhou řadu nejzářivějších světél Francie a její nejvýznačnější postavy.

Gambetta byl v nepochybně dosáhl elle své etizádnosti, nebýt jeho nešťastné milostné pletky se slečnou Leoní Leonovou. A on byl sám s ní, když při pokusu vyvrátí jí revolver, jímž spáchati chtěla sebevraždu, utřel si nahodilou ránu, které podlehl sotva čtyřicet hodin potom. Byla to žena, která zůstane bezejmennou, jež hrála úlohu v tragické a náhlé smrti presidenta Felixe Faure-a v paláci Elysejském, kdežto zneuctěný gen. de Cluseyho a jeho ztráta úřadu jako ministra války během presidentství Jeho Mahilovana, byly přivoděny jeho zamilováním se do pověstné baronky de Kaullové, která konaje špehyřské služby v zájmu Německa, potají opisovala důležité listiny a posílala je do Berlína, kdykoli byl u ní na večer každý čtvrtek bezprostředně puščozí kabinetní.

Gen. Boulanger, v jednu chvíli pán Francie a modla lidu, obětoval všechno pro svoji milenkou, Mme. de Bonnemaisovou, na její hrobě, na hřbitově Bruselském, konečně prostřelil si blavu, nadobro zničený a zneuctěný muž. Zesnulého Casimira Perriera senační a záhadná resignace s francouzského presidentství šest měsíců po zvolení do toho úřadu, všeobecně se připisuje ženám intrikám; a bylo to hanebné ohodlování a křivění Čestná Legie, do něhož Daniel Wilson, člen poslanecké sněmovny, byl zapleten, které donutilo jeho tehána, Jules

Grévyho, u něhož bydlel v Elysejském paláci, vzdáti se nejvyššího úřadu v republice šest plných roků před skončením jeho hlúty. A byl to zdravý, zoufalý muž, jenž nechtěl se v soukromí.

Pak byl tu Leopold Florens, jenž donoučen byl vzdáti se místa ministra zahraničních záležitostí následkem indiskrétních řečí jeho ženy ve společnosti dam z německého velevyšlancectví, skrze něž kabinetní tajemství největší důležitosti prozradila se v Berlíně, což vedlo k vážným komplikacím s ruskou vládou.

Etienne Clementel, když byl se stal místopředsedou sněmovny poslanecké, sledoval to nutným vzdáti se místa ministra osad následkem objevu za několik dnů po jeho smrtku, že ta zaoceánská dáma, kterou obdařil svým jménem, byla zatížena minulostí nejbouřlivějšího rázu, minulostí tak nepřijemnou, že opustil ji za týden a neměl žádných obtíží ve získání rozvodu na tom základě, že stal se obětí podvodu, kdežto Paul Challemel Lacour, ministr zahraničních záležitostí a předseda francouzského senátu, musil býti odvolán jako velevyšlancec ode dvora anglického následkem skandálu způsobeného prozrazením jeho styků se ženou z úzké třídy společenské — poměr to více roků, který nikdy nebyl by vešel ve známost v Londýně, nebýt naukyžky de M., ženy jednoho ze sekretářů vyslanectví, jež uznala za dobré rozhlásiti to všude, až se to konečně dostalo k sluchu královny Viktorie.

Toto jest pouze několik z mnoha tučtá případů, které mohly by býti uvedeny o tom, jak četné brilantní kariéry obráceny byly v trosky ženami od zrození přítomné republiky v 1870.

Ve Francii jest to nutno, aby státník byl velmi opatrným ve svém jednání s krásným pohlavím. Neboť každý, jenž zaujímá důležitější místo ve veřejném životě, jest podroben neustálé bdělosti a pozorování tajné policie, jako kdyby to byl nebezpečný zločinec. Státník jest stopován dnem i nocí a zprávy o každém jeho poklesku, každé slabosti mále, kterou si začne, o všech jeho zvycích a zvlátnostech, jsou přidávány k jeho "dossier" na pro-fektuře policejní a v odboru bezpečnosti státu v ministerstvu vnitra, kde jsou stále k dispozici kabinetního úředníka, jenž v té době jest hlavou odboru neb ministerského předsedy.

Tyto dossiers jsou strašnou zbraní v ruce vlády, která často má v hrsti mnohé ze svých odpůrců. Kdyby obsah byl znám jenom několika osobám, nebylo by to tak zlé. Avšak při neustálých změnách kabinetních, jež se stávají skorem v každých dvanácti měsících, nevyhnutelně mnoho státníků, pokud zaujímají křeslo ministerské, má přístup k těmto zprávám, které jsou v dosahu rovněž jejich etných soukromých sekretářů. Není to překvapujícím za těchto okolností, že když ve Francii politická osobnost jest pověřena presidentem úkolem utvořit ministerstvo, uvazuje bedlivě nejenom o politických vlastnostech kandidátů pro úřad, ale zároveň o způsobu jejich soukromého života, jak se zjevuje v dossiers v odboru bezpečnosti státu, tak aby chráněn byl kabinet proti pozdějším útokům ve spojení se skandály osobního rázu, z nichž byl by obviňován jednotliví členové.

Ovšem jsou někteří politikové tak silní a tak politicky nepostrádatelní jejich kolegům, že vědomě vysadí se nebezpečí takových útoků. To zrovna jest, co se stalo v případě Josepha Caillauxe.

Joseph Caillaux jest synem proslulého inženýra Alexandra Caillauxe, ministra financí v kabinetě vévody de Broglie-a v 1876, který s Belgičanem De Gammendem první pojál myšlenku na zbudování tunelu pod Anglickým průlivem mezi Calaisem a Doverem. Tunel tento dávno byl by býval skutkem, nebýt opozice

vojenských úřadů, hlavně maršálka lorda Wolseleyho, kteří tvrdili, že tunel takový ohrozil by bezpečnost Velké Británie.

Caillaux zaujímal podřízené místo inspektora v ministerstvu financí, když asi před sedmácti léty upoutal pozornost Waldeck-Rousseau-a, tehdejšího ministerského předsedy a též dopomohl mu k zvolení do sněmovny poslanecké a konečně jej ustanovil ministrem financí ve svém kabinetě. Po reorganizaci téhož přišel o své místo, avšak získal je opět v r. 1906 a zůstal tam až do 1909. Po té v r. 1911 znovu stal se ministrem financí v kabinetě Monisově a různými intrikami docílil toho, že prezident Fallieres ustanovil jej premierem na místo Monisovo, který tehdy vážně churavěl.

Caillauxovo povolání v čelo ministerstva vyvolalo velkou nelibost v Berlíně, ani ne tak z politických příčin, jako z příčin osobních. Stalo se totiž, že na počátku zimy 1911 prodává v Káhýře v Egyptě německá korunní princezna, očekávající návrat korunního prince z Anglie a tehdy Caillaux, jenž nebyl v tu dobu v úřadě, rovněž tam přijel ještě s jedním bývalým členem kabinetu a ubytoval se v tomtéž hotelu. Přítel císařovna německá jídvála ve veřejné jídelně, kde Caillaux sedával u vedlejšího stolu a po chvíli si tak vyzýval, že jednoho dne přijel k němu majitel hotelu, sdělil mu, že princezna si stěžovala svému komořinovi a že bude nejlépe, vyhledá-li si byt v jiném hotelu.

Caillaux byl tím uražen, hrozil vyzváním komořinovi na soubor a zakračování francouzského vyslanec pro urážku, jaká se mu stala jako bývalému ministru, ale konečně přece jenom se odstěhoval.

Jest přirozeno, že o celé afféře dozvěděl se princ, a když Caillaux povolán byl v čelo francouzského ministerstva, vyvolalo to v Berlíně velkou nelibost.

V r. 1912, ačkoli Caillaux dosud byl v čele zákonodárné většiny ve sněmovně poslanecké, donoučen byl vzdáti se úřadu po senátním vyšetřování, v kterém vyšlo na jevo, že během vyjednávání k vůli Marokku, Caillaux za zády vlády vedl tajně vyjednávání se skupinou německých finančníků, a nimiž dříve již měl styky a v tomto vyjednávání byl hotov obětovati zájmy Francie svým zájmům osobním. Podobně vyjednávání, na škodu Francie, vedl při Caillaux rovněž se skupinou belgických finančníků a s králem španělským Alfonsem.

Caillauxovo obžalování bylo požalováno, avšak upuštěno od něho z toho důvodu, že ošklivé podrobnosti vyšly by na jevo, které dále poškodily by Francii a pak se tvrdilo, že Caillaux po delší dobu počínal si nepřičetně. Poukázvalo se, že nikdo se zdrá

DR. LYMAN ABBOTT.

Redaktor "Outlooku", spisovatel a přednášec.

vým rozumem nebyl by mohl vésti takové vyjednávání. Někdy při Caillaux ztratil všecek kontrolu nad sebou a počínal si jako šílenec, ačkoli takové záchvaty nikdy dlouho netrvaly.

Po pádu jeho administrace v 1912 Caillaux vrátil se k svým finančním podnikům, s prospěchem pro sebe, ale nikoli pro své společnosti. Za několik měsíců potom, na schůzi Credit Foncier z Argentiny v Paříži, bylo takové rozhořčení mezi podniky k vůli sumám peněz, jež si přivlastnil jako předseda, u porovnání s nepatrnými dividendami, které byly vyplaceny, že skončilo to hoto-vo bouří a bylo nutno zavolati policii, aby Caillaux byl uchráněn před osobním zraněním.

Caillauxovy finanční podniky byly tak rozmanité a nechtuté jako jeho pokusy o tajnou diplomacii. Na nejhorší vše, která vytištěna byla o něm ve "Figaru" 10. března Gastonem Calmettem, byla nadepsána "Tajně vyjednávání p. Caillauxe, ochránce Rochette-ova" a bylo tam dokázáno nadě všecku pochybnost, že když stal se ministrem financí 2. března 1911, ve čtyřicet dva hodínách předsedal kroky skrze svého kolegu, premiera Monise, který byl rovněž ministrem spravedlnosti, aby zastavil trestní stíhání proti Henri Rochette-ovi, jenž pro své chimerické finanční podniky, banky, průmyslové a obchodní závody, vylákal z lidí \$18,000,000 a měl málo nebo nic, čím by se za tu obrovnou sumu pochlubil. Byl zatčen 23. března 1908.

Tehdy se již šeptalo, že byly

některé velmi vlivné politické osobnosti, které měly prospěch z těchto švindlů a tomu nasvědčovalo i to, že po několikátýdenním vězení Rochette propuštěn byl na záruku, přes odpor předseda-jícího soudece. Této svobody použil k páchání nových švindlů a taková byla prohanost tohoto muže, že vylákal dalších \$14,000,000 od důvěřivých lidí.

V 1910 Briandův kabinet podnikl kroky, aby se tomu skandálu učinil konec a nejenom podána na Rochetta znova žaloba pro jeho první švindl, ale zároveň i pro ony, jež spáchal od svého zatčení a propuštění v 1908. Generální prokurátor, Martin Fabre, měl tu vše dobře v rukou, když Briandův kabinet náhle padl, a jakmile Monis-Caillauxova administrace ujala se otěží vlády, generální prokurátor obdržel stručný rozkaz od premiera Monise, aby všechny kroky proti Rochette-ovi prozatímne zastavil, kterýžto rozkaz byl rovněž doručen soudci, před nímž měl býti Rochette procesován.

Oba tyto hodnostáři protestovali trpece proti těmto rozkazům, ale marně a generální prokurátor dal průchod svým pocitům v pozoruhodném dopise adresovaném tehdy jednomu příteli, kde pravil, že bylo to největším pokovením v jeho kariéře. Dopis tento éten byl předimulou středu ve sněmovně dřívějším premierem Barthou-em a měl za následek, že přítomný kabinet žádal, aby Monis vzdal se úřadu ministra spravedlnosti, vzhledem k obvinění, jež bylo na něho vrženo. Nikdo nevěří, že Monis, muž velmi bohatý, měl jakéhokoli prospěchu z finančních operací Rochette-ových; jest to všeobecným míněním, že zakročil v jeho zájmu pouze z podnětu Caillauxova. Jest pozoruhodným, že když pád Caillaux-ova kabinetu stal se neodvratným, Rochette, vyčetiv, že nemůže děle spolupěhati na ochranu svého mocného příznivce, ujel do Mexika, kde pry se stal hlavním finančním rádeem presidenta Huerty.

Tento Rochetovský skandál stane se nyní předmětem parlamentního vyšetřování, za předsetníctví socialistického vůdce Jaurese, jenž poslední tři neb čtyři roky usiloval, aby vinníci politování byli k zodpovědnosti. Že Caillaux po hanebných okolnostech stroskotání jeho kabinetu před dvěma roky, mohl znovu získati křeslo ministra financí v loňském podzimu, jest zrovna ohromující a může to býti vysvětleno jedině faktem, že nepřítel presidenta Poincare-a nemohl najíti nikoho jiného dosti agresivního a bezohledného, jenž dovedl by učiniti pobyt nesnesitelným přítomnému obyvateli Elysejského paláce. Zdá se, že Caillaux a jeho skupina nespokojeni, věduce, že Poincare jest mužem velké sebečety a osobní

Schmoller & Mueller's VICTOR VICTROLA COLUMBIA GRAFONOLA. Detail po detailu. Navštivte naši obchodní místnost a nechte vás zahrát vám vaši oblíbenou píseň na našem pokusném stroji. Úplný sklad rekordů. — Mnoho různých vzorů pro výběr. Ceny od \$15.00 do \$200.00. Splátky dollar týdně. SCHMOLLER AND MUELLER PIANO COMPANY, 1311-13 Farnam St., Omaha, Neb. Nejbližší sklad písní na západě.

HLEDTE! \$20.00 akr za dobře vzdělanou farmu

40 mil od Denver, Colo., 640 akrů 6 mil od Elizabeth, bohatá půda, pěkné ležící, pramenitá voda, malá zahrada, třesně a alivy, něco málo lesa, 250 akrů v úrodě. Dům o 5 světnicích, maštal a stáje na 30 kusů, sýpka, kůlny na nářadí a jiné. Prodá se na lehké podmínky. 36-4

FRANK J. NOVÁK, 1459 So. 16. Str., Omaha, Neb.

důstojnosti, domnívali se, že všemožným obtěžováním doženou jej k vzdání se úřadu presidentského, jako učinil Casimir Perier.

Toto byly asi okolnosti a události, jež předešly zavraždění redaktora a majitele "Figaru", Calmetta pí. Caillauxova. Ona těžce nesla útoky podnikané oim listem na svého manžela, neměla však její zločin nezlá se býti zločinem politickým, nýbrž spíše zločinem vášně.

Calmette vyřkl ortel smrti sám nad sebou, když uveřejnil dopis psaný Caillauxem jeho bývalé ženě, rozvedené od něho, neboť pí. Caillauxová z toho usoudila, že uveřejňování těchto soukromých dopisů bude pokračovati a že budou uveřejněny též její vlastní dopisy, které by ji kompromitovaly. Tehoto dopisů se pry zmocnila Mme. Marcel Ballotova, jedna z nejkrásnějších žen v Paříži a manželka jednoho dramaturga, jež byla důvěrnou přítelkyní Calmettovou a zároveň přítelkyní dřívějším pí. Caillauxov. Tuto Mme. Ballotovu popudila proti sobě zle pí. Caillauxová, když podezřívaje ji, že čínila úklady o lásku jejího manžela, jednou o brátla se k ní zády ve společnosti, kdy Mme. Ballotova k ní spěchala z daleka ruku podávajíc. To u ženy bude asi postačitelnou příčinou a pohutkou, aby "tu druhou ženu" poslala třeba na popraviště nebo na skřípec a jest dosti pravděpodobno, že Mme. Ballotova u svého přítele Calmetta se zasazovala o zničení Caillauxe a tím jeho ženy.

Uveřejňování soukromých dopisů, rázu zcela soukromého, jimž se nemá dočítati ničeho jiného, jenom kompromitování pisatele, jest ovšem hrozným bídětím a pí. Caillauxová se pry odhodlala k zabiti Calmetta, když jiným způsobem nemohla zabrániti uveřejnění oněch dopisů. Zároveň však dlužno dodat, že ve "Figaru" popírají, jako by byl měl Calmette v úmyslu uveřejňovati nějaké dopisy, kompromitující pí. Caillauxovou. Jednalo by se tedy o osudné nedorozumění, nedorozumění, kterému padl za oběť lidský život, zničená jedna politická kariéra a ohrožen jest život pí. Caillauxové — avšak kdyby byl měl Calmette v úmyslu uveřejňovati soukromé dopisy jenom za účelem kompromitování pisatelů a za účelem ukoujením něčím nudy — v tomto případě nudy Mme. Ballotové — feklí by-ehom, že plně zasloužil si osudu, který jej stihl, a v Americe nenala by se porota, která pí. Caillauxovou by odsoudila a neodsoudila by ani muže, jenž za takových okolností spravedlnost do vlastních rukou by vzal. Lidé, kteří zlovalné a na ukoujení nudy, ničí životy jiných lidí, provádějí odvážnou hru — hru, jež často končí tragédií.

Když každý ví, že se pájde do "nikšou", hned jak nádobí bude unylo.